

a bila je od drugih i nešto tvrdje gradjena, te se je njenom pomoćju više puta stalo na put turskomu bijesu. Zadnji put se spominje god. 1716. za rata sa Turcima, kada su Mletčani u nju poslali dvije čete vojnika, da hrabre narod na odpor proti polumjesecu, koga taj put sretno odbiše. Odmah uz tvrđju u istoj stijeni je špilja za 200 ljudi, u kojoj bi se branitelji u skrajnoj nuždi sklonuli proti bijesnom Turčinu, odakle ih nikakva sila radi nepristupnosti ne bi mogla izagnati.

6 Nad Podosojem, na brijegu više kuća Varničinih, vide se ostanci sredovječne jake tvrđje, koja je gospodovala cijelim položajem prema Cetini i gori Svilaji.

7. Nedaleko od gornje tvrđje, na istoj gorskoj kosi, vide se ruševine i temelji druge jake tvrđje poviše kuća Grabićevih. Poznaju se temelji mnogobrojnih jakih kula, kao i glavni zid na samoj hridini, pod kojom je špilja, koja je služila kao skromno skladište i utočište braniteljima, a bila je sa samom tvrđjom spojena hodnikom.

P. P. Stanić.

Staroglagoljski nadpis u Bakru.

U gornjem gradu nedaleko stolne crkve sv. Andrije nahodi se jedna vrlo stara ruševna kućica, koja pripada danas bakarskoj obitelji Pazolin.

Ta je kućica u veoma drevnom predjelu grada Bakra, koji se predjel naziva »Fortica« po staroj tvrđjavi što je negda na zidina gradskih tu obstajala. Tvrđjavi se vide i danas tragovi, na kojih se još dobro razpoznaju školje za topove na zidovih. Pregled je sa gradjevine vrlo interesantan, a sjeća nas staro-mljetačkog tipa.

Nad vratima spomenute kućice nalazi se stari jedan na polukrug uklesani glagoljski nadpis, koji spominje ime Agapita. U bakarskih listina od XIV. stoljeća čita se neki Agapit kao satnik u gradu Bakru¹⁾, stoga bi ova kućica pripadala po tom nadpisu obitelji Agapit. Mi danas ne nalazimo u Bakru takvoga obiteljskoga imena.

Pošto je ta kućica sasvim zapuštena, stoga da za vremena spasim taj nadpis, prepisah ga evo kako sledi:

¹⁾ Kukuljević: Monumenta historica Slavorum meridionalium.

ϣ ϕ ϑ ψ (u slogi 3 i 4 slovo)

ϣϕϑ ϕϑψ (u slogi 1 i 2, te 6 i 7 slovo)

Taj je glagolski nadpis vrlo zanimiv za domaću povjestnicu grada Bakra, stoga sam uznastojao da ga objelodanim, a to sam tim radje učinio, pošto ga nije do sada još nitko u nijednom dielu priobćio, a niti na svjetlo izdao.

Jedino to opazujem, da mi je godina na tom nadpisu nejasna.

Matija Mazić.

Snimak ovoga nadpisa, poslat nam od g. Mazića, izručismo našem glagolašu g. akademiku I. Tkalčiću, koj o njem dodaje još ovo:

Priloženi snimak glagolskoga nadpisa u Bakru ovako se mora čitati:

ϣ · ϕ · ϑ · ψ ·

ϣϕϑ(ϕ) ϕϑψ.

t. j. 1516. gđin (gospodin) Agapit.

U prvom redku t. j. gdje se naznačuje godina posljedna dva slova svezana su u jedan znak (ligatura) ϑψ ili brojka 17.

U drugom su redku dvie ligature i to u rieči »gospodin« spojeno je ϣϑ, zatim slijedi jasno ϕ dočim od »n« (ϕ) samo se vidi jedna crta i to prva. U rieči »Agapit« spojeno je ϣ sa ϑ.

Da je obitelj Agapitah ili poznijih Agapićah postojala u Bakru kao patricijska njekoč, o tom ima historijskih podataka, ali što g. Mazić spominje, da ju u XIV. vieku već našao u Kukuljevićevih »Monumenta historica Slavorum meridionalium«, ja sam index tih monumentah pregledao, ali joj nisam traga našao, da, u tih monumentih najstariji bakarski glagolski pismeni spomènik datiran je istom g. 1445.

Ovaj nadpis do sada objelodanjen nije nigdje bio, dapače u Kukuljevićevom posmrtnom djelu, koje sadržaje sve nadpise, do kojih je samo mogao doći, toga nadpisa neima, njemu t. j. Kukuljeviću najstariji bakarski nadpis potiče od g. 1514., a taj da je na prozoru župne kuće u Bakru. te glasi: »1514. prvara 10.« Po tom sudeć ovaj bi nadpis bio starinom drugi u Bakru.

Iv. Tkalčić.